

Roma Öncesi İtalya'da Etrüskler ve Yunanlar, İ.Ö. 8.- 5. yüzyıllar

- İtalya, Akdeniz'de gelişen uygarlıklar bağlamında göreceli olarak sonradan ortaya çıktı, fakat kolonizasyon açısından göçmenlere oldukça uygun bir ortam sağlıyordu.
- Roma, devasa imparatorluğunda üstün bir konumda olması için kendisine gerekli güveni sağlayacak büyük bir adım atmalıydı; bu adım, çok kültürlü İtalya'nın üstesinden gelmekti.

Dikkate Alınması Gereken Sorular

1. İtalya'daki Yunan ve Etrüsk uygarlıklarının gelişimini ve çöküşünü nasıl açıklamak gerekir?
2. Erken Roma üzerine etkileri neydi?
3. Neden Etrüskler ya da Yunanlar değil de Romalılar İtalya'nın sahibi oldu?

Roma Öncesi İtalya için kaynaklar

1. Arkeolojik kanıtlar
2. Yunan ve Romalı yazarlar

Roma Öncesi İtalya

- İtalya İ.Ö. 1200'den beri iskân edilmişti.
- Bronz ve Demir Çağı'nda İtalya'da dikkat çekici bir şey olmadı.
- İtalya kültürel açıdan oldukça çeşitlilik gösteriyordu, farklı göçler için bir durak noktasıydı.
- Sıra dağlar yarımada seyahate engel olacak kadar yüksek değildi, ayrıca İtalya'da yaşayanların oluşturacağı birlik için de uygundu.

Etrüsklerin Kökenlerine İlişkin Teoriler

- Herodotos: Asia Minor'dan (Küçük Asya) göç etmiş bir halk.
- Dionysius: Yerel İtalyan halkı.
- 19. yüzyılda Almanlar: Orta Avrupa'dan göç etmişlerdir.
- Güncel teori: Doğulularla ilişkilerden etkilenmiş erken Villanovalıların atalarıdır.
  - Villanovalılar, Po Nehri Vadisi'nden Latium'a yerleşmiş Demir Çağı halkıdır (İ.Ö. 10. yüzyıl). Ölülerini yakıyorlardı ve madencilikte yetenekli savaşçı bir halktı.

Etruria ve Po Vadisi

Bu harita Mary T. Boatwright, Daniel Gargola ve Richard J.A. Talbert, tarafından yazılan *The Romans from Village to Empire*, Oxford University Press, 2004 kitabı için hazırlanmıştır.

Telif Hakkı 2004, Ancient World Mapping Center: Bu öge yalnızca ticari olmayan kişisel ya da eğitim amaçlı olarak çoğaltılabilir ve dağıtılabilir. Tüm diğer kullanımlar için, telif hakkı sahibinden/sahiplerinden önceden yazılı izin almanız gerekir. Müellifler, haritanın telif hakkı ve dağıtım bildirimlerini kaldırabilir ya da değiştirebilirler.

Etrüsk Yönetimi

1. Her kent için *Lucumon* ve danışmanlar meclisi
  - a. Roma geleneğine göre 12 kent vardı.
  - b. *Lucumon*- askeri, dini ve adli gücü birleştirdi.
2. Güç sembolleri: *fascēs* taşıyan Lictorlar (memurlar her zaman bu sembollere sahip değildi)
3. Güç, çevrelerindeki insanlara yansıtılıyordu ve halk üzerindeki etkisine odaklanıyordu.

Etrüsk Aile Yapısı / Kadının Konumu

1. Arkeolojik Kanıtlar
  - a. Mezar resimleri karı-kocaları birlikte göstermektedir.
  - b. Mezar yazıtlarında anne ve baba adları yazılıydı.
2. Edebi Kanıtlar
  - Livius Roma Kralı Tarquinius Priscus'un karısı Tanaquil'i saray politikasında oldukça etkili olarak betimlemektedir.

Etrüsk Mezarları

Cerveteri Mezarları

Foto: Mike Wilson'ın izniyle

Etrüsk Lahdi - Karı ve Koca

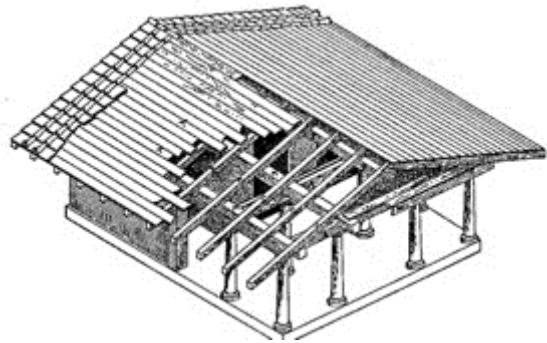
Foto: Sue Olsen. Resim VROMA projesinin izniyle <http://www.vroma.org>

Etrüsk Dini

1. Çok tanrılı - Jupiter, Juno, ve Minerva üçlüsü
2. *Disciplina* - dini uygulamalardaki karmaşık kuralları bilmek
  - Rahipler ritüel (dinsel tören) bilgileri aracılığıyla bilgi sahibi oluyorlardı
3. Kehanet - doğada işaretleri okuma, örn. kuşların uçuşu ya da hava durumu.

Vitruvius'a göre Etrüsk Tapınak Dizaynı

1. Jupiter Optimus Maximus Tapınağı
2. Tapınak büyük bir podyum üzerine oturur.

Vitruvius tarafından anlatılan bir Etrüsk Tapınağının rekonstrüksiyonu; Wiegand, La Glyptothèque Ny-Carlsberg, Münich 1896-1912

Etrüsk Kültürü

1. Ritüel ve eğlence olarak Atletizm
  - a. Genel olarak çağdaşı İlyada'daki Patroklos için yapılan cenaze oyunlarıyla karşılaştırınız
  - b. Gladyatör dövüşlerinin kaynağı
  - c. Spor, Etrüsk toplumunda önemli bir rol oynuyordu.
2. Güzel Sanatlar
  - a. metalurji; mücevhercilik
  - b. heykel
  - c. duvar resmi
3. Mimari
  - Kemerin gelişimi/mükemmelleşmesi

Etrüsklerin Gerileyişi İ.Ö. 6.-5. yüzyıllar

1. Kentler arasında birleştirici politik hiçbir organizasyon yoktu
  - Etrüskler Yunanların kent düşüncesinin aksine kabile düşüncesine sahipti
2. Yeni bir Yunan göçü dalgası
3. Kartaca'nın yükselişi
4. Apeninlerin öte tarafında yaşayan İtalyan halkı Samnitler tarafından Campania'dan dışarı atıldılar
5. Gerileme yavaş yavaş oldu, yıkıcı bir olay değildi.

Magna Graecia - İ.Ö. 8. yüzyıla gelindiğinde koloniler vardı

1. Napoli Körfezi - Cumae
2. Tarentum Körfezi - Tarentum
3. Roma Kültüründeki Yunan etkileri
  - a. Güzel Sanatlar
  - b. Din
  - c. Yazı; alfabe
  - d. Edebiyat

Güney İtalya ve Sicilya

Bu harita Mary T. Boatwright, Daniel Gargola ve Richard J.A. Talbert, tarafından yazılan The Romans from Village to Empire, Oxford University Press, 2004 kitabı için hazırlanmıştır,

Telif Hakkı 2004, Ancient World Mapping Center: Bu öge yalnızca ticari olmayan kişisel ya da eğitim amaçlı olarak çoğaltılabilir ve dağıtılabilir. Tüm diğer kullanımlar için, telif hakkı sahibinden/sahiplerinden önceden yazılı izin almanız gerekir. Müellifler, haritanın telif hakkı ve dağıtım bildirimlerini kaldırabilir ya da değiştirebilirler.

İtalya'daki Yunanların Gerileyişi

1. Yunan Kolonileri tek bir devlet çatısı altında birleşmemişlerdi.
  - Thurii ve Tarentum Örneği: Thurii halkı, kurulduktan kısa bir süre sonra (yaklaşık İ.Ö. 440) Tarentum halkı ile bir savaşa karıştılar. Daha sonra Thurii Roma'nın Kartacalılarla mücadeleleri sırasında tamamen Roma'ya bağlandı.
2. Sicilya'da Kartacalılarla çatışma Yunan etkisinin istikrarını bozdu.

Sorular

1. Neden Roma kontrolü kaybetti?
2. Roma'nın politik ve askeri politikaları nelerdir?
3. Roma karakteri nedir?
4. Kendi örgütlenmesi ile karşılaştırıldığında diğer İtalyan komşularının karışıklığı?
  - Romalıların İddiası: Roma askeri örgütlenmesi daha toplumsal ve bu nedenle daha etkiliydi.